

CAHİLİYYE ARAPLARININ TAPINAKLARI: ‘UZZÂ() (2)

(...dünden devam)

Ğarnûk, ğirnîk () çoğulu ğarânîk () kürklüler familyasından su kuşunun adıdır.

Ğurnîk

(

)

) ise beyaz tenli, güzel delikanlı anlamına gelir. Yahut bitki kökündeki yumuşak tüyler demektir. Herhalde Araplar, dişi ismi taşıyan bu putları, Allah’ın kızları olan meleklerin sembolleri bildikleri için bunlara kuğu kuşu veya bembeyaz kızlar, delikanlılar anlamına gelen

ğirnîk

adını vermişlerdir.

Rivayetten anlaşıldığına göre Kureys, Allah’ın kızları sandıkları bu putları, kullar ile Allah arasında aracı tanırldı (Mu’cem: 3/664-665). Ebû Münzir

’in anlatı-mına göre ‘Uzzâ

’ya tapanlar,

Ğabğab

denilen yerde kurban-larını kesip ‘Uzzâ’ya takdim ederlerdi. Yani

Ğabğab

‘Uzzâ için kurban kesim yeri idi

(Mu’cem: 3/773). Nasıl ki Ka’be

’nin mezbahı da Minâ

idi.

Abdullah ibn Abbâs’ın anlatımına göre ‘Uzzâ, Batn-ı Na’le’de bulunan üç semure(ağaç)e gelen dişi şeytân(cin)dir. Hz. Peygamber, Mekke’yi fethettiği zaman Hâlid ibn Velîd’e:

– Batn-ı Na’le’ye git, orada üç semure göreceksin. Birincisini hızarla (kes).

Hâlid gidip ağacı kesip dönmüş. Peygamber ona bir şey görüp görmediğini sormuş. Hâlid: “Hayır,” deyince Peygamber, gidip ikincisini de biçmesini emretmiş. İkincisini de kesip dönen Hâlid’e Peygamber yine bir şey görüp görmediğini sormuş. Hâlid, yine görmediğini söylemiş. Peygamber ona gidip üçüncüsünü de kesmesini emretmiş. Hâlid ağacın yanına geldiğinde, orada saçları dağınık, ellerini omuzuna koymuş, azı dişlerini gıcırdatan bir *hannâse* (sinsi şeytân) görmüş. Arkasında da *Dubeyye ibn Harmâ es-Sülemî* duruyormuş. Hâlid kılıcıyla vurup bu şeytânın başını koparmış, ağacı sökmüş, bekçisini de öldürmüştü. Peygamber’e gelmiş. Peygamber:

– İşte o, ‘Uzzâ’dır. Artık bundan böyle Arabin ‘Uzzâsı olmayacaktır. Ve bundan sonra ‘Uzzâ’ya tapılmayacaktır!, demiş.

Vâkidî’ye göre Ma‘bed’in son rahibi Aflah ibn Nasr eş-Şeybânî; İbn el-Kelbî’ye göre de Dubayya ibn Harma idi. Bundan sonra bu tanrıçaya tapmak ortadan kalktığı gibi, ‘Uzzâ’ ya bağlanan özel adlar da kullanılmaz olmuştur (FR. BUHL, İsl. Ans. Uzzâ maddesi).

(devamı yarın..)